

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

Abonamentul:

Pe un an 32 coroane.
Pe șase luni 16 cor. — Pe trei luni 8 cor.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoladă

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

„Copiii nimănui...”

Toți cari au crezut, că prin război se vor îndrepta moravurile, — după 4 ani de experiențe dureroase, — s'au văzut înșelați în așteptările lor.

Credința, că omul în necaz se îndreaptă, se cumintește, s'a dovedit numai în parte. Duhul distrugerii și al patimei oarbe își poartă umbra peste tot locul. Respectul, cinstea, buna creștere — la sate — a scăzut la minimul așteptărilor. Ura, vrajba, dușmănia, alimentată acum proaspăt de cei cari se întorc din prinsoare, — și-au ajuns apogeul. Obiceiuri bune se strică, legături sfinte se rup, și pe ste toate tronează nepăsarea.

Conducerea gospodăriilor a ajuns în mâinile femeilor. Multe femei merită toată lauda, că în lipsa bărbaților au dus tot greul casei, și din economii și-au achitat datoriile bănești, făcute în cele mai multe cazuri de bărbații risipitori și ușuratici.

Intre femei au fost multe și de acelea, care văzându-se stăpâne, și-au făcut de cap, au început să trăiască lume albă, să-și risipească agoniseala.

Risipa de altfel a intrat ca o manie între popor. Țărani infumurați călătorește în vagoane clasa II și chiar clasa I, își cumpără inele groase de aur, poartă pulpare de piele galbină; iar mamele când vin la oraș, pe întrecute aduc acasă fleacuri fetelor («creme» în borcănase, săpun de crin, de violele, à 15—20 cor. ș. a. nimicuri) pentru care își varsă punga fără milă.

Imbuibarea și risipa ticăloșesc moravurile, și aceasta se observă bine la satele așezate pe unde s'au scurs armatele, de-alungul principalelor linii

de comunicație și în satele din jurul orașelor.

N'a rămas nepângărită nici chiar viața curată din satele de munte, căci pe acolo s'au adăpostit prizonierii în drumul lor de vagabonzi.

Credința Penelopei în războiul modern puține femei au urmat-o!

*

Intr'un ziar unguresc de provincie am citit cu mirare următoarele:

«La sate se observă o boală periculoasă, care secără viața multor femei tinere, în floarea vieții. Ele, — fără să voiască, — își curmă viața scăpând astfel de judecata prea aspră a mulțimii neînțelegătoare... Natura își cere drepturile sale și «greșala» lor e cu mult mai mică, decât să-și piardă viața o femeie, care poate este mamă la mai mulți copii...»

În urma acestei vieți ușuratică, numărul copiilor nelegiuți, — copii ai nimănui, — s'a înmulțit. Venirea lor în lume n'a fost dorită de nimeni, de aceea săracuții sânt urgisiți de toți.

Învățul episcop *Ottokar Prohászka* al Albei-Regale, într'un admirabil articol, scris în revista *Magyar Szó*, ia apărarea acestor vlăstare și luminează toată chestia cu dovezi puternice.

Iată o parte din articolul po-menit:

«Cea dintâi și cea mai principală acțiune pentru apărarea copiilor nelegiuți este a crește pe oameni, ca în locul instinctului orb de reproducere să-și croască condițiunile unui trai cinstit. Să nu zică nimeni: Căsătoria legiuită și iubirea liberă e tot una; că soția și amanta ușoară e tot

una; cine gândește astfel e lipsit de judecată și a discuta cu el e de prisos.

Cum ar putea fi tot una copilul legitim cu cel nelegitim, când pe cel legitim îl apără obicei, drept și moralitate; lângă mamă este așezat și tata — amândoi uniți prin legături veșnice — și când pe cel legiuit îl face pătaș familia, unde toate interesele și drepturile lui cel puțin în principiu sânt apărute? Aici trebuie să atrag atenția asupra concepțiilor și pornirilor zăpăcite. Nu este iertat a aduce dovezi în interesul și apărarea copilului nelegiuit astfel, ca baza familiei să fie luată în bagatel, să fie înjosită. Pentru că acela apără copilul mai bine, care propagă moravuri aspre, și care în «interesul» copilului nelegiuit nu sgudue familia ca instituție. Copilul nu va fi apărut cu aceea, dacă căsătoria încetează, sau dacă ea este «legată» lângă orice tufă. Nu acela apără copilul, care ajută întronarea concepțiilor ușoare și a moravurilor fără vlagă și care zice: «Tot una e, ori așa, ori așa, numai copii să fie».

Mama nu este o mașină de reproduc, și copilul nu trebuie privit din punctul de vedere al rodirii de carne omenească...»

*

Preoții, învățătorii, medicii, advocații și toți cari iubesc poporul, fiecare în brazda lui și în felul lui, să lumineze, să muncească la înlăturarea acestui rău de ordin social și național, care sapă la temelia neamului nostru.

Numărul copiilor nelegiuți e o măsură a vieții noastre bisericesti!

Const. Iencica.

Aviatori italieni d'asupra Vienei

Biroul telegrafic ungar comunică:

În 9 Aug. demineața au apărut d'asupra Vienei aviatori italieni și au aruncat foi volante.

Aceste foi volante au următorul text: «Vienezi! Învățați a cunoaște pe italieni!»

Dacă am voi, am putea arunca asupra orașului vostru tone de bombe; dar vă trimitem numai salutul stindardului libertății.

Noi, italienii, nu purtăm război cu civilii, copiii, bătrânii, și femeile, ci cu guvernul vostru, care nu vă poate da nici pâinea și nici pacea, ci vă nutrește numai cu otrava urei și cu speranțe mincinoase.

Vienezi! Se zice, că sânteti oameni inteligenți! Dar de când ați îmbrăcat uniforma prusiacă, v'ați coborât la nivelul ștregarilor bătărași berlinezi, și toată lumea s'a întors în contra voastră!

Doriți să continuați războiul? Faceți-o, dacă voiți să vă sinucideți!

Ce așteptați dela învingerea decisivă, pe care v'o promit generalii prusiaci? Învingerea lor este înlocuită ca pâinea din Ucraina: O tot aștepți, și mori de foame înainte de-a sosi.

Cetățeni vienezi! Gândiți-vă ce vă așteaptă și deșteptați-vă! Deșteptați-vă!

Trăiască libertatea! Trăiască Italia! Trăiască Antanta!»

Unul dintre aeroplanele, care au apărut d'asupra Vienei la întoarcere a aterizat lângă Schwartzau, în apropierea Vienei. Aviatorul a ars aparatul și apoi a încercat să fugă, dar a fost deținut.

Aviatorii au aruncat trei feluri de foi volante: două cu text nemțesc și una cu text italian, subscrisă de D'Annunzio. Aviatorii au venit din direcția Schönbrunului. Foile au fost aruncate mai ales asupra orașului intern. Aviatorii au stat ca 5 minute d'asupra Vienei, apoi au dispărut spre Schwechat.

FOIȘOARA

Cântec

Sara 'n clipe 'ntârziat,
În tăcerea încă vie,
Pân' la mine lin străbate
Undă dintr'o melodie.

Muritor îș toarce jalea,
Și 'n viață-și plânge cântul...
Cine i-a 'nchis și lui calea
De nu-l mai rabdă pământul?

Ioan Berghia.

Un gând vechi

Când la geam bat zorii zilei
Și 'mprejur zimbește zarea,
Un gând vechi pornește 'n sboru-i,
Să cuprindă depărtarea.

Și când ziua ostenită
Îș îmbracă haina neagră,
Aștept gândul. Dar nu vine,
C'ar cuprinde lumea 'ntreagă.

Și când viersul primăverii
Împrejur vîlță 'mparte,

Eu tot singur. Iară gândul
S'a oprit de min' departe.

Dar când toamna lacrimi varsă
Și dorm cântecele mute,
Gândul vechi iar vine. Însă
Nu vin clipele trecute.

Ioan Berghia.

Inimioara

— Povestire de J. Claretie —

(Urmare) 1

III

Bretonul hoinări fără nici un rost, încoace și încolo. Ajunse la cheu.

Zări, de departe, o baracă luminată, cu felinare de jur împrejur. Dinăuntru veneau sunetele unei muzici ciudate care-l atrăgea ca o vrajă. Se îndreptă într'acolo. În fața baracei de scânduri și pânză o grămadă de lume, marinari, pescari, țărani, țărance cu gulere scrobite se 'mbulzeau s'asculte muzica. Pe firma scrisă cu litere de un cot se citea: *Concertul algerian de sultane*.

Pe o estradă de scânduri vopsite cu roșu, la intrarea baracei, un om scurt, negru ca un tăciune, cu ochii de veve-riță, în cap cu un fes roșu, strigă cât îi luă gura:

— «Poftiți, domnilor, poftiți! Paradisul lui Mahomed, numai cu un franc! Poftiți! poftiți!»

Glasul puternic, dialectul de jumătate itelienesc, jumătate levantin al omului acestuia făcură curios pe Pomério.

— «Poftiți, poftiți! intrați, să vedeți pe frumoasa Kadja, Kaduja, cea mai frumoasă tată din Algeria, fiica emirului din Biscra! Frumoasa Kadja vă va face onoarea de a danța înaintea d-voastră, danțul cadânelor din Tanger și jocul Cabililor din deșerturi!»

Nu prea înțelegea el bine, Petre, ce erau Cabilii, sau ce eră un *emir*, ori unde venea Biscra; dar numele acestea sonore, și mai ales numele «Kadja», «Kaduja», îi sunau dulce în auz, îl fermecau.

— «Intrați, intrați!»

Petre intră, croindu-și drum prin mulțime cu peptul său lat, cu coatele. În dosul perdelei de pânză, seză pe o bancă și ochii lui mari, albaștri, se făcură și mai mari.

I se pără că visează; avea impresia că a alunecat, fără să-și dea seama cum, într'una din peșterile vrăjite, locuite de zine încântătoare.

Pe o scenă mică, abia luminată de două lămpi care scoteau fum și miro-seau greu, stau nemșcați, două femei și un bărbat, câteș trei în costume orientale;

ochii lor obosiți, căutau aproape fix la lumea care intră.

Public de toate neamurile: țărani, alături de parizieni cu pălării moi, și derbedei în haine de vară.

Un pianist bătrân, îmbrăcat și el ca oriental, cu turban în cap, moșăia lângă un pian vechi hodorogit.

În vreme ce privitorii, cari abia își stăpâneau răsul, la vederea celor trei ființe îmbrăcate în zdrențe de mătăasă, ghemuite pe perne de Karamania, acestea se așezau fără să se miște, obosite, cufundate într'o toropeală de animale.

Una din cele două femei, mare, groasă, își plimbă ochii obosiți de rumegătoare, de la un colț la celălalt al baracei. Bărbatul, un negru uriaș din Sudan, îmbrăcat din cap până în picioare în alb, radea încetișor, arătându-și dinții albi și lași printre buzele ca de hipopotam.

Intre aceste două fături, una idiotă, cealaltă sălbatică, strânsă între enorma masă de carne a femeii celei grase, cu nasul covoizat de evreică și între arapul cu dinții albi, se așeză o a treia ființă, o fată frumoasă, brună, cu ochii catifeleți, cu buzele roșii, sulemenite, care păreau o rană sângerată pe chipul ei palid; cu părul mare, lăsat pe spate în bucle bogate, negre-corb, ce cădeau de sub un turban de mătăasă ponosit. Purtă un ilic galben

Pilotul italian, care a fost silit să aterizeze la Schwarzau, a declarat următoarele:

Joi dimineața au plecat de la Padua opt aeroplanuri italiene, cu câte un pilot. Trecând în sbor Alpii, au sosit peste Klagenfurt d'asupra Vienei, cu porunca de a arunca foi volante în capitală și a se întoarce imediat la Padua. Aeroplanurile, fabricate americane, au făcut drumul de 500 km. între Viena și Padua, în trei ore.

Pilotul italian, care se numește Giovanni Sarto, a mai spus că sborul acesta l-a condus Gabrielle d'Annunzio, care servește cu rang de major în armata italiană.

Vorbire despre pace

Lloyd George despre situație. — Numai optimiști speră să biruească Germania. — Armata americană. — Cine să plece de la guvern?

Prim-ministrul Angliei, Lloyd George, a ținut iarăși un mare discurs, cu aceeași încredere în sine și cu aceeași îngâmfare, cu care a vorbit și de altă dată.

Șeful cabinetului englez, în scopul de a obține pacea generală, cere mereu umilirea Germaniei. Și, prin urmare, cuvintele sale nu ne apropie de pacea onorifică nici cu un singur pas.

Compatriotul ministrului președinte Lloyd George, cumpătatul lord Lansdowne, într-o nouă scrisoare a sa arată că militarismul german — atât de des pomenit — încetează de a mai fi primejdie a păcii, îndată ce Germania intră în alianța popoarelor, al cărei gând preocupă și pe Lloyd George în vorbirea sa din 7 August, ținută în camera de jos.

Iată după agența Reuter, cum expune lucrurile premierul Lloyd George:

Înainte cu patru ani, imperiul britanic s'a hotărât să-și arunce în câmpul de luptă greutatea puterii în acest război, — cel mai mare al lumii, — nu pentru că teritoriul britanic ar fi fost atacat sau amenințat, ci de aceea fiindcă dreptul internațional a fost vătămat.

Când războiul a izbucnit, am avut o flotă tocmai atât de mare cât sânt împreună cele trei flote, ce în mărime urmează după a noastră. Am avut învoială cu Franța, să o ajutăm, dacă cineva ar ataca-o. N'am luat nici o înțelegere, câți soldați avem să dăm; și în cursul tratativelor noastre n'a fost vorba nici odată despre mai mult de șase milioane de oameni.

Dacă noi, aliații, am fi învinși pe mare, războiul ar lua sfârșit. Până când asta nu se va întâmpla, Germania nu poate să fie biruitoare.

scobit în colț la gât, lăsând să se vadă prin acea scobitură peptul alb, slăbuț, frumos și fraged, ca sânul unei fecioare.

Pe fata asta frumoasă, pe Kadja, fiica emirului din Biscra, o zărise Petre Pomério de cum pășise înăuntru. Iși ațintise la ea ochii, ochii cu priviri nebune, cu scântee albastre. Ședea acolo, în fața ei, cu capul gol, încovoiat de spate, cu mâinile pe genunchi, învăluind pe frumoasa fată cu privirile lui scânteietoare. O mânca din ochi pe Kadja aceea, din creștet până'n tălpi, de la pletele negre, până la picioarele încălțate cu ciorapi albi, cu pantofi roșii bătuți în fluturi galbeni. Și dansa, părea că din toată mulțimea, băgase de seamă pe flăcăul voinic, frumos; își întorse spre el capul mic, de-o fineță arabă, cu gura întredeschisă de un zâmbet disprețuitor.

Eră frumoasă Kadja! Frumoasă ca plămămurile din vise, frumoasă ca zinele din poveștile ce-i alintaseră copilăria. Pomério n'o vedea decât pe dansa și-și aducea aminte, privind-o, de vorba bătrânului păstor, prietenul său:

«Nu trebuie să te apropii de zine! Nu sânt destul de îmblânzite!»

(Va urma)

Această luptă hotărâtoare o urmează în deosebi flota engleză. La izbucnirea războiului, flota noastră prezintă două și jumătate milioane de tone; acum are, împreună cu flota ajutoare, opt milioane de tone. De patru ani, flota engleză controlează neîntrerupt flotele comerciale din toate țările și a înconjurat Germania cu stavile ce nu pot fi pătrunse.

Flota ajutoare a nimicit cel puțin 150 de submarine, dintre acestea peste jumătate în anul trecut.

În ultimii doi ani germanii au făcut două încercări să decidă soarta războiului: una pe mare, alta pe uscat. Ofensiva pe uscat au pornit-o, fiindcă n'a reușit ofensiva pe mare. Dacă aceasta din urmă ar fi succedat, efectul său hotărâtor n'ar fi întârziat. Dacă războiul submarinelor izbutea, armata noastră ar fi sângerat în Franța. America n'ar fi fost în stare să-și treacă soldații peste mare, nu se putea aduce muniție, și n'am fi putut trimite cantitatea trebuincioasă de cărbuni, ca să facem cu puțință fabricarea munițiilor în Franța și Italia. Dacă foamea ar fi amenințat Franța, Italia și Anglia, războiul de mult s'ar fi gătat, înainte de a ajunge în starea sa de astăzi. —

Lloyd George, după aceasta, a vorbit despre mărimea trupelor date de Anglia, de colonii și de Irlanda; a declarat apoi, că dacă Statele Unite vor da, în raport cu numărul populației, tot atâția soldați ca Anglia, ar trebui să trimită cel puțin 15 milioane de oameni.

Despre situația militară actuală, cum s'a formulat după 21 Martie, a zis următoarele:

Țânta dușmanului eră să stoarcă în anul acesta biruința militară, înainte de a sosi armata americană. Mai întâi voia să cauzeze mare pierdere armatei engleze și franceze, apoi să înfrângă armata engleză, ca în sfârșit să isprăvească ușor cu francezii. La început armata germană a avut mare succes. Pierderea noastră în morți, răniți, prizonieri și în material de război fusese considerabilă; dar în vreme de 14 zile am transportat peste canal 265 mii de oameni, iar în timp de o lună 355,000 de oameni. Am înlocuit toate tunurile pierdute, iar numărul mitralierelor l-am sporit. Germanii au atacat pe francezi după întâi Mai.

Au reușit mult la început; însă, într'unul din contraatacurile cele mai mărețe ale acestui război universal, i-am respins. Primejdia n'a dispărut încă; dar numai cutare membru optimist al statului major german mai poate crede, că planul lui Ludendorff ar fi în stare să aducă bătălia decisivă în anul acesta. Succesul nostru se întemeiază: pe iuțea cu care am reparat pierderile, pe sosirea repede a americanilor și pe unitatea comădei supreme. Din clipa, în care Foch a luat în mână conducerea strategică, norocul și-a întors roata spre armatele aliate. America are în Franța o puternică armată, care operează cu izbândă, și care este de aceeași calitate, ca și cele mai distinse trupe de acolo. Transportul de trupe se continuă, până când armata aceasta a lui Foch va fi de egală putere cu a germanilor. —

Despre chestiunea păcii, Lloyd George spune: Eu cred în alianța popoarelor; rezultatul ei atâră de la împrejurările, în care va lua ființă. Ea trebuie să aibă puterea de a-și impune hotărârile drepte. Dacă am arătat dușmanului, că există asemenea putere, va fi pace; mai curând însă nu.

În sfârșit, Lloyd George așteaptă, — pentru înfăptuirea păcii, — să plece de la guvern toți aceia, cari au pornit războiul.

Oratorul n'ar avea decât să facă — însuși începutul.

Camera ungară

Ultimele ședințe, înainte de a se începe vacanța de vară a parlamentului, s'au ținut în 8 și 9 August 1918.

În ședința din 8 l. c. s'a votat, în discuție generală și specială, proiectele de lege cu privire la reconstruirea orașului Gyöngyös și la regularea datoriilor contractate de funcționarii publici.

În ședința din 9 August, înainte de intra în ordinea de zi, deputatul Ladislav Fényes expune turburările regretabile, întâmplare cu cinci zile înainte în orașul Cegléd, și pricinuite din lipsa făinei. Femeile, care nu și-au primit mai multe zile rațiunile de făină, unsoare și cartofi, au spart ferestrele magistratului și au insultat grav pe poliști și pe alte persoane de ale autorităților. Vorbitorul cere de la ministrul președinte să dispună cercetarea lucrului, ca să se știe despre administrație: cum își împlinește datoria.

Prim-ministrul Wekerle răspunde, că cercetarea s'a pornit.

Intrându-se în ordinea de zi, se votează în a treia citire proiectele de ieri, și se trimit casei magnaților.

Se face raport despre 27 afaceri pentru ridicarea dreptului de imunitate.

Prezidentul camerei anunță după aceasta, că prim-ministrul nu mai dorește a da de lucru parlamentului până pe la mijlocul lui Octomvrie. Camera, după ce însărcinează biroul să iee măsuri pentru convocarea proximei ședințe, își amână lucrările pe timp nedeterminat.

Știrile războiului

Comunicatul oficial din 12 August: Ieri nu s'au făcut întreprinderi mai mari de infanterie pe frontul italian. Cu atât mai vie a fost activitatea de tunuri și recunoașteri. Aviatori italieni, deasupra platoului Feltre și Șapte comune, au atacat spitale militare, deși se puteau cunoaște de departe. Bolnavi și persoane de serviciu au căzut jertfa acestui atac.

Pe frontul apusean atacuri parțiale dușmane respinse cu mari pierderi pentru francezi.

Comunicatul oficial din 13 August: Pe linia de munte tiroleză, patrulele de asalt ale regimentului de pușcași nr. 37 au atacat cu succes pozițiile dușmane de pe Monte Corno și au pricinuit inamicului grele pierderi.

Atacurile aviatorilor dușmani împotriva ținutului Feltre cauzează numeroase jertfe locuitorilor civili italieni.

Nimic deosebit pe frontul din Albania. Pe frontul apusean se pornesc atacuri vehemente locale din partea dușmanilor. Germanii le resping.

Din Budapesta se telefonează: Maiestatea Sa domnitorul Carol a sosit în 13 l. c. la marele cartier general german. În suita Maiestății Sale se aflau mareșalul curții contele Iosif Hunyadi, ministrul de externe Burian și șeful statului major, baronul Arz.

Darea în judecată a guvernului Brătianu

II

Nepregătirea armatei

Al doilea cap de acuzare este formulat în modul următor:

Violația art. 1 din legea asupra responsabilității ministeriale, prin faptul nepregătirii armatei în armament și echipament, cu toate că a fost timp îndestulător pentru aceasta, și deși guvernul a avut la dispoziție peste un miliard în acest scop. Din care o bună parte a fost deturnat dela destinație, iar o altă parte întrebuințată în cheltuieli nejustificate.

Vom enumăra în rezumat numai principalele fapte extrase dintr'un dosar voluminos.

Armata mobilizată în 1916 a fost compusă dintr'un efectiv de cel puțin 850.000 puști Manlicher cu repetiție de 65 mm., 60 mii arme austriace de 8 mm. și 180 mii arme Henry Martini, aceste din urmă fără nici o valoare sau utilitate.

Regimentele nu erau înzestrate decât cu 2 până la 6 mitraliere; artileria de câmp incomplet organizată și insuficientă; artilerie de munte aproape neexistentă, singurele divizioane ce posedam fiind armate cu tunuri vechi.

Artileria grea aproape cu totul lipsă, singurele tunuri de calibru dela 105 la 150 fiind vechi, fără tragere repede și pro-

venind în majoritate din dezarmarea forțurilor.

Cele petrecute la Turtucaia au stabilit consecințele acestei lipse de artilerie grea și învederează în același timp toată neglijența și ușurința cu care s'a procedat la intrarea noastră în acțiune.

Cele 6 tunuri de 150 mm., cari se găseau în funcțiune la acest cap de pod, nu posedau decât câte 150 obuze de fiercare piesă, cari s'au consumat într'o zi și jumătate, pe când lupta a durat 6 zile. Din acest punct de vedere Turtucaia rămâne un adevărat simbol al nepregătirii și al nesocotinței criminale, cu care am început războiul.

Armata n'a fost înzestrată cu armele și aparatele moderne de luptă, baloane captiv al căror număr era redus numai la 5 pentru întreaga armată, telefoane existau în foarte mic număr, fiind aproape lipsite de cablu, din care cauză a fost nevoie chiar la începutul războiului să se rechiziționeze telefoane particulare și mari cantități de sârmă. Nu existau legături telefonice suficiente între unități. Telegrafia fără fir aproape neexistentă. În fine, nu existau țevi de rezervă pentru arme și nici guri de foc pentru înlocuire.

Echipamentul, subsistența, serviciul sanitar

Trecând la capitolul echipamentului, din informațiunile culese rezultă, că echipamentul nu poate servi decât pentru o armată de 450.000 de oameni și în vederea unui război de scurtă durată, așa încât dacă se ține socoteala de durata războiului nostru, se poate socoti că numai 30 la sută din ținut era echipată, așa se explică, că puțin timp după intrarea armatei în război s'a simțit necesitatea să se recurgă la ofrande publice pentru a se procura armatei lingerie, haine, flanele etc.

Relativ la lipsa de echipament, ni s'a relatat un fapt de o mare gravitate și anume: că răniții erau desbrăcați de mantale, pentru a le putea da soldaților combatanți.

În ce privește serviciul de subsistență, am constatat că, deși se găseau proviziuni aproape în număr suficient, totuși armata a suferit mult și din acest punct de vedere, din cauză că serviciul funcționa foarte rău neposedând un personal suficient pregătit pentru aceasta și ofițerii fiind în mare parte recrutați din ofițerii de rezervă, advocați, magistrați etc.

În această ramură am cules informațiuni precise de o mare gravitate, care stabilesc că s'au comis mari abuzuri și deturnări.

Serviciul sanitar nu era organizat în mod satisfăcător. Zona interioară n'a fost pregătită, și de aceea un mare număr de răniți grav, în bătălia dela Turtucaia, au pierit din cauza lipsei de îngrijire medicală. Comitetul central sanitar nu a putut da mai nimic pentru răniți și a trebuit să se ia pansamente și medicamente dela zona de operații. Lipseau spitale care să urmeze trupa de înaintare. Personalul medical foarte restrâns. Toate aceste lipsuri, sânt numai rezultatul unei neglijențe culpabile, fiindcă nu a lipsit nici timpul, nici creditele necesare și nici cunoștințele necesității absolute a înzestrării armatei cu tot utilajul cerut de războiul modern.

Credite acordate

Se știe că încă din anul 1914 parlamentul a pus la dispoziția guvernului un prim credit de 198.000.000 lei, care a fost urmat în cursul anilor 1915—1916 de alte credite importante destinate toate necesităților armatei.

Întrebuințarea acestor sume, care trec de un miliard, este foarte grea de stabilit pe cale de informațiuni. Din cercetările făcute putem afirma între altele, că o sumă de câteva sute de milioane încredințate unui delegat al ministerului de război, cu reședința în străinătate și misiunea de a cumpăra arme și munițiuni pentru armată, este în întregime nejustificată.

Asemenea am căpătat convingerea, că s'au comis fraude în furnituri, și vom cită numai exemplul unei oferte însemnate de munițiuni, făcută de o mare casă din America în condițiile cele mai avantajoase și cu garanții de transport până în țară, care a fost înlăturată fără nici un motiv, ear originalul ofertei a dispărut din arhiva ministerului de război.

III

Armata a fost desorganizată

Al treilea cap de acuzare este formulat în modul următor:

Armata a fost nu numai nepregătită, dar și desorganizată, prin faptul că nu s'a ținut seamă de toate serviciile militare, concentrându-se numai la ministerul de război în mâni restrânse și necompetente

toate lucrările pregătitoare ale armatei pe picior de război, ocolindu-se astfel sfatul statului major cu toate serviciile legale ale pregătirii armatei.

Din cercetările făcute la marele stat major al armatei, am constatat că atât planurile de operații, cât și cele de luptă și ordinea de bătaie, au fost în întreg elaborate ori modificate de ministerul de război, fără cunoștința șefului efectiv al marelui stat major.

Aceste planuri au fost elaborate de secretarul general al ministerului de război, înconjurat de ofițeri tineri, a căror cunoștințe militare nefiind însoțite și de experiența maturității, nu-i desemnă pentru o operă atât de mare și cu consecințe așa de considerabile.

Ocolirea statului major

Și aici nu vom releva decât câteva puncte deosebit de importante:

1. Astfel într'un dosar al marelui stat major există documente, din care rezultă, că atunci când se simțea necesitate de a se cere un proiect de aprobare unor anumite lucrări, ministerul nu s'a adresat la șeful efectiv al marelui stat major spre a-i procura planuri pe răspunderea sa și pe calea legală a unei adrese oficiale, ci se mânginea a se adresa la câte un ofițer subaltern dela acea instituție, cerându-i aceste lucrări pe cale de scrisoare particulară.

2. Cu toate că încă dela sfârșitul anului 1913 se începuse la marele stat major elaborarea diferitelor planuri de ofensivă și defensivă în diferite ipoteze, totuși ele nu au fost luate măcar în considerație de ministerul de război, iar planurile care s'au executat, precum și planurile de operație, ordinea de bătaie și cadrul organic al încadrării, au fost elaborate la ministerul de război fără încunoștințarea marelui stat major al armatei.

(Va urma)

Sfințirea bisericii din Cărpiniș

— Raport special —

(Fine)

Sf. Liturghie

Acest edificiu mareț a fost dat mării sale. Pentru prima dată s'a celebrat într'insul sf. Liturghie prin mandatarul Lazar Triteanu, cu asistența menționată. Înainte de începerea Liturghiei, mandatarul arhieresc, a ținut de pe amvon o cuvântare foarte avântată despre credință. Mulțimea, care nu mai încăpea în biserică asculta cu multă evlavie și atențiune frumoasă cuvântare, în care au fost reliefate însușirile și foloasele credinței. Partea teoretică a predicii ne-a prezentat o icoană completă a adevăratei credințe, iar în partea practică s'au făcut concluziunile cele mai potrivite împrejurărilor.

Nu e destul că parohienii din Cărpiniș au zidit biserică, precum în genere se poate zice aceasta despre toți credincioșii noștri cari încă fac asemenea fapte. Trebuie să trăim într' toate după poruncile și învățăturile propoveduite în biserică de preoți și atunci putem zice, că sântem creștini adevărați. Acesta e cuprinsul scurt al cuvântării, care am dori să se publice.

Ascultând predica aceasta mi-am format convingerea, că ar trebui să fie cât de dese ocaziunile, când bărbaii din centru ai bisericii noastre să se coboare în mijlocul poporului. Căci avem mare lipsă de misionarism.

După terminarea cuvântării s'a început sfânta liturghie. Răspunsurile le-a dat corul clericilor. După priceasnă a urcat amvonul protopresbiterul Petru Popoviciu. Cu accente de orator a arătat stăruințele îndelungate ce s'au depus pentru ridicarea bisericii. A reliefat că întreaga jertfă depusă spre scopul acesta e numai o adevărată faptă de credință, care să le îndeplinească adevărații creștini. Doar și pentru viața trupească cheltuiim atâtă și atâtă energie. Ne îmbrăcăm în hainele cele mai bune posibile și ne zidim case de locuit, deci e firesc pentru creștini, ca ei să facă lucruri mai mari pentru trebuințele sufletului. Porțile acestui lăcaș de acum înainte deschise vor fi, într'insul se vor frânge năcazurile și umilrile. Cu apostolul Pavel zice oratorul că trăiești ascultători: «Să nu mai umblați ca alte neamuri în deșertăciunea minții lor, întunecați fiind cu mintea și înstrăinați dela viața lui Dumnezeu».

Predica a fost încheiată cu următoarele cuvinte:

«Socotesc, iubitorilor, că n'am exagerat nimic, când la 23 Martie a. c. sub Nr. 323, arătând Preaveneratului Consistor activitatea pastorală a parohului Pompiliu Piso, am încheiat astfel raportul meu: Se înțelege de sine, că parohul Pompiliu Piso, în desfășurarea activității sale a fost condus numai de sfânta împlinire a datorințelor sale, dupăce însă tot ce este bun și

frumos în comuna bisericească Cărpiniș, găsește despre vrednicia lui, îl recomand binevoitoare atențiuni a Preaveneratului Consistor».

La sfârșitul sfintei Liturghii parohul Pompiliu Piso a ținut o prea frumoasă cuvântare, aducând mulțumită bunului Dumnezeu, că s'a putut da menirii sale sfântului lăcaș în care se vor alina durerile celor ferecați și se vor opri lacrimile orfanilor și ale văduvelor războiului și în care după sosirea păcii toți vor lăuda cu o inimă și cu o gură pe Atotputernicul cerului și al pământului.

Astfel s'a încheiat actul sfințirii bisericii din Cărpiniș la ora 1 p. m.

Banchetul

La ora 1 și jumătate s'a dat banchet în curtea școlii. Primul toast l-a rostit mandatarul Lazar Triteanu întru sănătatea Maiestății Sale regelui nostru Carol, care ca și înaintașul său glorios ocrotește biserică noastră.

Laudă în termeni elogiosi înțelepciunea preabunului nostru monarh, care în mână dreaptă cu sabia învingătoare și în mână stângă cu ramura de oliv croiește calea păcii națiunilor și a popoarelor. Arată apoi, că gloriosul nostru rege și față de biserică noastră se poartă cu dragostea care caracterizează pe marele împărat și rege Francisc Iosif I. Toastul l-a încheiat prin următoarele cuvinte memorabile:

În 20 August 1917 s'a prezentat înaintea Maiestății Sale regelui Carol, episcopatul rom. gr.-or. din patrie. La salutul omagial al I. P. S. Sale arhier. și mitrop., M. Sa s'a milostvit a da următorul răspuns, plin de mângăere și nădejdi pentru viitorul nostru:

«Cu adevărată bucurie și satisfacție primesc salutarile D-voastre, și nu voi uita, că episcopatul bisericii greco-orientale române în numele preoției și al credincioșilor săi a căutat ocaziunea, și în vremile grele dar pline de glorie de astăzi, pentru a da dovadă nouă despre credința și alipirea plină de devotament față de patrie. Vă mulțumesc pentru acestea din inimă, D-voastre și trimițătorilor D-voastre. Când la credința și fîrmitatea patriotică răspund cu adevărată recunoștință și mulțumită, dau asigurare fiecărui membru al bisericii greco-orientale române, că religiuinea și drepturile bisericii D-voastre doresc să fie totdeauna respectate». (Tel. Rom. Nr. 61/917.)

Mandatarul a ridicat păharul și întru sănătatea organelor administrative reprezentate prin prim-pretorul Imre Iósef din Roșia.

Protopresbiterul Petru Popovici a tostat pentru Excelența Sa I. P. S. Domn arhieriscop și mitropolit Vasile.

A urmat apoi prim-pretorul Imre Iósef, care prin o scurtă dar frumoasă vorbire a cucerit pe toți. A lăudat înțelepciunea patriotică a părintelui arhieriscop și mitropolit luând ca punct de mănecare următoarele cuvinte ale Excelenței Sale din broșura «Magyarok és románok»: A magyarországi románok nem akar-nak se «meghódítottak», se pedig «fölszabadítottak lenni». Aplicând aceste cuvinte la momentele serbăii, a spus, că toți cei de față sântem deja cuceriti prin faptul, că putem să ne manifestăm așa de frumos, și sântem eliberați prin aceea, că deschizându-se ușile noului Sion, credincioșii din Cărpiniș pot să-și îndrepte sufletele către Dumnezeu la fel cu toți fiii mitropoliei noastre.

Ridică păharul întru sănătatea Excelenței Sale părintelui arhieriscop și mitropolit și dorește ca ideile programului desfășurat de dânsul să afle răsunet întru statornicirea raportului celui mai normal între maghiari și români. A mai vorbit și pentru mandatar, și părintele local.

Al patrulea toast l-a ținut în cuvinte pline de conținut părintele Iosif Gomboș, care ridică păharul întru sănătatea mandatarului Lazar Triteanu.

Diaconul Dr. Octavian Costea a tostat frumos pentru protopresbiterul Petru Popoviciu și pentru poporeni din Cărpiniș, cari au dat dovadă că știu să urmeze păstorului celui bun.

Parohul Pompiliu Piso a mulțumit prim-pretorului pentru multa bunăvoință și tuturor cari s'au ostenit ca jertfele credincioșilor din Cărpiniș să fie încoronate de succes. A vorbit cu acelaș avânt, care îl caracterizează.

Seria toastelor a încheiat-o parohul Traian Tomuș, reliefând ostenele clericilor cari au ridicat nimbul festivităților. Foarte frumos a încopiat în toastul său, cuvintele: «Munții noștri aur poartă, noi cerșim din poartă 'n poartă», — arătând că cei de față ne-am putut convinge, că nu numai munții poartă aur, ci și inima poporului din munți.

După banchet ne-am bucurat de o deosebită ospitalitate și în casa părintelui Piso, în curtea căruia s'a încins o horă

iar cu trenul de 6 ore după amiază am plecat din Cărpiniș, ducând cu noi amintirea unor fapte vrednice de remarcat și demne de imitat.

Seara la orele 8 a fost cină comună în hotelul «Havasi Kürt» din Abrud, iar apoi a urmat joc până la orele 12.

Acestea am dorit să le remarc în legătură cu sfințirea bisericii din Cărpiniș.

În vreme 5 ani aceasta e a doua bisorică sfințită în Munții-apuseni, după-ce în anul 1913 a fost sfințită biserică din Sohodol-Peleș, zidită la stăruințele harnicului preot Nicolae Oneț.

De încheiere amintesc, că am mai umblat în munții apuseni în anul 1911, când am constatat în viața socială a intelectualilor noștri din Abrud o armonie exemplară există și azi. Să luăm exemplul noi ceilalți de pretutindeni, căci altcum munca noastră totdeauna va fi numai o muncă de jumătate.

Dr. Gheorghe Comșa.

Știrile zilei

Majestatea Sa pe frontul sud-vestic.

Majestatea Sa domnitorul Carol a călătorit în 7 August c. la frontul sud-vestic însoțit de șeful statului major. De acolo în 10 August a plecat la Tirolul-sudic, împreună cu arhiducele Iosif. În Valea Etsch s'au arătat mai multe aeroplane dușmane, care au fost alungate, dar iar s'au arătat și au sburat în continuu deasupra domnitorului. Atunci au început tunurile noastre un foc puternic. Un aeroplăn s'a aprins și a căzut. Domnitorul, în cursul atacului de aeroplăne, a rămas la fața locului cu statul său major. Apoi preste Udine și Villach a plecat la Raichenau.

Felul de luptă al englezilor. Raportorul dela marină al ziarului englez Times comunică unele desluciri asupra felului de a întinde cursă submarinelor dușmane.

Raportorul declară, că acum poate să comunice amănunte, deoarece germanii cunosc deja sistema întrebuințată împotriva lor.

Vapoare înarmate engleze, numite vasele Q, își iau înfățișarea de nevinovate vapoare comerciale și păcălesc, prin viclenia aceasta, submarinele germane.

Bună oară: Intr'o zi submarinul german atacase un astfel de vas Q, care se părea a fi nevinovat vapor comercial. Persoanele de pe vapor au lăsat jos luntrile și au părăsit vasul. O singură femeie a rămas acolo, ținând în brațe un copil și alergând ca o nebună în jos și în sus pe bord. Submarinul a venit aproape de vapor; atunci femeia a ridicat în sus «copilul» (care de fapt era o bombă), l-a aruncat în submarinul deschis și l-a aruncat în aer.

Mijlocul este viclean și isteț, dar cinstit?

Înmormântarea fostului țar. Dela Stockholm se vestește:

La porunca brigădei ceho-slave s'a exhumat cadavrul țarului Nicolae II, care fusese îngropat fără sicriu și învelit într'un simplu cearșaf, în partea cimitirului menit pentru sinucigași. Înmormântarea i s'a făcut acum sârbătorește în pământ sfințit, într'un cavou. Au asistat câteva mii de oameni dela Iecaterinburg și din împrejurime. Un preot a ținut o cuvântare, spunând despre fapta cumplită, că a fost omorât un om, care n'a făcut rău nimănui.

Executat. Asasinul fedmarșalului Eichhorn și al căpitanului Dressler, cum se anunță din Chiev, a fost osândit la spânzurație și executat în 12 August. Sentința s'a rostit de tribunalul militar german și s'a executat din partea judecătorilor locale, în apropierea temniței dela Luki-novska și în fața publicului adunat.

La Pscov. În urma stărilor revoluționare dela Moscova, legațiunea germană de acolo s'a mutat la Pscov, o localitate mai puțin primejdioasă. Pscovul, centrul guvernamentului cu acelaș nume, este situat pe linia ferată Riga — Petersburg, nu departe de frontiera Livoniei.

Statificarea administrației. În cursul pertractărilor mai din urmă ale parlamentului, din partea mai multor membri ai guvernului s'a arătat necesitatea statificării administrației, chestia aceasta va fi între cele dintâi în programa din toamnă a sesiunii parlamentare. Keleti Ertesítő anunță, că s'au făcut pregătiri întinse în ministerul de interne. Reforma nu va țirbi principiul autonomiei și se va întinde asupra conducerii afacerilor comunale, cât și asupra organelor de control. La tot cazul se va inaugura procedură mai grabnică, și con-

lactul între comitate și ministerul de interne va fi mai intensiv.

Distincție. Domnul medic superior, Dr. Octavian Filipescu, fiul preotului din Merghindeal, posesor al mai multor decorații, pentru serviciile merituose și pline de jertfă prestate pe câmpul de luptă este decorat cu *Signum laudis* de argint cu săbiile. Multe felicitări.

Tablourile Grigorescu. În chestiunea transportării în Rusia a colecției de artă Grigorescu, deputatul Mihăescu-Nigrim a adresat în camera română o interpelare ministrului de culte Simeon Mehedinți, care a răspuns, că, din nenorocire, lucrul e prea adevărat: 45 tablouri din colecția dela Ateneu, și poate dintre cele mai de preț, sânt astăzi dincolo de hotar. Ministrul afirmă, că se fac cercetări pentru stabilirea adevărului și a răspunderilor, pentru că se vede că trecutele guverne s'au jucat atât de ușurel și cu valorile culturii românești.

Universitatea în Chiev. Se va înființa la Chiev universitate cu patru facultăți, care se vor deschide în toamnă. Limba de propunere este cea ucraineană. Pe seama poporului asemenea se va înființa în Chiev o universitate cu patru facultăți.

Contribuiri pentru sanator. În scopul clădirii sanatorului pentru tuberculoși au intrat în răstimpul dela 2 până în 8 August a. c. 52 cor. 21 fil. ca oferte benevole. Contribuiri se pot face și în viitor la cassa de asigurare a muncitorilor din cercul sibian, piața Zeughof 5 și 6.

Enciclopedia română. Atragem atențiunea cititorilor asupra anunțului publicat în numărul nostru de astăzi de vechia librărie editoare W. Krafft din Sibiu, care ofere publicului ultimul rest al exemplarelor disponibile ale *Enciclopediei Române*. Astăzi, când mulți cărturari dispun de mijloace bănești mai bogate, decât altă dată, și când se fac atâtea cheltuieli pentru lucruri puțin folositoare, această publicațiune n'ar trebui se lipsească la casele intelectualilor noștri cu dare de mână, cu atât mai vărtos, că în urma stărilor create de război, nu ne putem aștepta în timp apropiat la o nouă ediție a enciclopediei.

Pedeapsă meritată. Se scrie dela Sopron: Proprietarul hotelului și cafenelei Pannonia de aici, Paul Grossner, a fost denunțat, că a luat dela un oaspe o coroană pentru o bucată de pâine în greutate de două decagrame. Poliția a pedepsit pe Grossner cu arest de opt zile și amendă de șase sute de coroane; ear bucățița de pâine, în greutate de două decagrame, s'a depus în muzeul poliției între specialitățile zilelor războinice de astăzi.

Mersul trenurilor. Sosesc, în gara din Sibiu, dela:

Nocrih	la 6:43 i. d. a.
Ciznădie	7— "
Vinț	7:41 "
Copșa	3:07 d. a.
Ciznădie	3:44 "
Făgăraș	4:34 "
Turnu roșu	6:04 "
Ocna (dela băi)	8:09 "
Copșa	10:05 noaptea.

Pleacă, spre:

Ciznădie	5:21 i. d. a.
Copșa	6:20 "
Turnu roșu	10:50 "
Făgăraș	10:13 "
Copșa	1:31 d. a.
Ciznădie	1:57 "
Ocna (la băi)	4:02 "
Nocrih	4:06 "
Vinț	6:10 "

Teatru cinematograf. Apollo, Strada Schewis. Directoară: D-na Emil Tóth.

Joi și Vineri, în 15 și 16 August, se dă: *O istorie fioroasă*, mare dramă.

La fiecare din reprezentații se dau frumoase suplimente de vederi în natură și scene umoristice.

Începutul la: 7 și 9 ore seara.

Cărți și reviste

Despre poporul român din Selaj. A apărut din condeiul profesorului Vasile Caba în Viena cartea sub titlul *Szilágy vármegye román népe, nyelve és népháltszete*. Deși menită să fie teză de doctorat, lucrarea se recomandă publicului cititor român. Ea cuprinde multe lucruri nouă și interesante pentru cei ce se ocupă cu etnografia. Se poate comanda dela autor: Vasile Caba, profesor, *Nagyország, Szilágy-megye*. Prețul 10 coroane, și porto 17 fil.

Nr. 186

1—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de învățător din comuna Hărăstăș, protopresbiteratul Turda, devenit vacant prin moartea în serviciu militar a fostului învățător definitiv Remus Roșca, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

Salar 600 cor. din repartitie pe popor, 200 cor. dela Veneratul Consistor, iar restul de 400 cor. din cassa bisericii, solvit în rate lunare anticipative. Cvarțir și grădină în natură.

Concurenții să-și înainteze rugărilor instruite conform legii în vigoare la oficiul protopresbiterat al Turdei.

Cel ales, pe lângă celelalte datorii, este obligat a instrui elevii în cântările bisericesti și a prevedea cu ei în Dumineci și sărbători cântările liturgice în biserică. Drept aceea cei ce doresc să fie aleși, să se prezinte în sf. biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cântări și a face cunoștință cu poporul.

Vor fi preferiți cei ce vor putea forma cor bisericesc.

Hărăstăș, la 22 Iulie 1918.

Oficiul parohial:

George Mureșian, Ioan Rațiu,
paroh, notar.
Nr. 503/918. Vidi:

Iovian Mureșian,
protopop.

Nr. 302/1918. (187) 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățător-estri dela școlile noastre confesionale din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. Muraș-Cuieșd. Salar: 1200 cor., se plătește dela popor din repartitie 630 cor., iar restul dela stat, care se va cere pe baza documentelor învățătorului ales, cvarțir și 1/4 jugăr grădină și lemne de foc.

2. Polăți. Salar: 1200 cor. se plătește parte din cassa bisericii, parte din repartitie pe popor, cvarțir și 1/4 jugăr grădină ori relut pentru aceasta.

Învățătorii aleși sânt îndatorați a instrui pe elevi în cântările bisericesti și a conduce în Dumineci și sărbători la biserică. Pentru conducerea corului adulților vor primi remunerație specială.

Cereri de concurs instruite conform normelor în vigoare se vor așterne la subsemnatul oficiu protopresbiterat în termenul deschis, iar concurenții se vor prezenta în vreo Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare.

Reghin, la 25 Iulie 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al Reghinului, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Vasilie Duma,
protopop.

Ad Nr. pp. 572/918 (190) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră confesională din comuna Mănăsturel-unguresc, aparținătoare acestui protopresbiterat, prin aceasta se deschide concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. 1200 cor. salar, solvit în 3 rate lunare anticipative din cassa bisericii; cvarțir liber în edificiul școlii și grădină de legume.

2. Venitele cantonale satorite de comitetul parohial.

3. O remunerațiune potrivită, dacă învățătorul va forma cor cu elevii sau cu adulții.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și așterne suplicile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului în termenul sus indicat.

Cluj, la 18 Iulie 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al tractului Cluj, în conțelegere cu comitetul parohial.

Tuliu Roșescu,
protopop.

Nr. 442/918 prot.

(188) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului vacant de învățător la școala confesională ort. rom. din Coveș, protopresbiteratul Agnietei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. 1200 cor. salar fundamental, plătit în rate lunare anticipative prin repartitie dela popor.

2. Cvarțir natural în edificiul școlii. La alt cvarțir sau relut de cvarțir comuna nu se obligă.

3. Grădina prescrisă de lege în natură.

4. Cvinvenalele legale, cari se vor plăti din lada bisericii, însă numai pe timpul cât învățătorul va servi la școala aceasta.

Învățătorul ales e obligat a instrui elevii școlii de toate zilele și de repetiție, a cerceta biserică cu elevii în Dumineci și sărbători și a cânta cu ei la sf. liturgie. Cei ce vor putea forma cor cu tinerimea adultă, vor fi preferiți și deosebit remunerați.

Doritorii de a ocupa acest post să-și aștearnă rugărilor însoțite de documentele cerute de legile în vigoare oficiului protopresbiterat în Agnietă în termenul sus indicat și să se prezinte în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul și a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Agnietă, la 25 Iulie 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al tractului Agnietă, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean,
protopop.

Nr. 306/1918. (185) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea unui post de învățător la școala confesională ort. rom. din Gurăului se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post se vor plăti de cără episcopie parohială conform dispozițiilor art. de lege XVI din 1913.

Cvarțir va avea noul ales în edificiul școlii; va fi îndatorat a forma cor și a conduce regulat copiii la biserică în Dumineci și sărbători.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze petițiile instruite cu toate documentele de lipsă oficiului protopopesc ort. rom. din Săliște în termenul sus indicat.

Gurăului, din sedința comitetului parohial, ținută la 8/21 Iulie 1918.

Ioan Isacu m. p., Petru Popa m. p.,
adm. par., preș. notar.

Văzut:

Săliște, în 17/30 Iulie 1918.

Dr. Ioan Lupas,
protopop.

Nr. 346/1918. prot. (184) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător al școlii ort. rom. din Cartușul-mic (Kiskörtvélyes), tractul Cetății-de-peatră, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

200 coroane din repartitie dela popor; 100 cor. din ajutorul permanent consistorial, iar restul salarului legal e pus deja în vedere prin rescriptul ministerial Nr. 108,373/1913;

1/4 jug. cat. de grădină;

lemnele trebuincioase de foc și

cvarțir deplin corespunzător în natură.

Reflectanții să-și înainteze rugărilor provăzute cu documentele de lipsă în termenul fixat subsemnatului oficiu protopresbiterat și să se prezinte în biserică și comună ca concurent.

Lăpușul-unguresc—Magyarlăpos, 15/28 Iunie 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al tractului Cetății-de-peatră în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu,
protopop.

Nr. 318/1918. of. prot.

(182) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III. Vima-mare (Tordavilma) din protopresbiteratul Cetatea-de-peatră, — devenită vacantă prin moartea fostului paroh Constantin Micu, — se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. de congruă.

Concurenții să-și înainteze rugărilor, provăzute cu documentele de lipsă, în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiterat și cu observarea restricțiilor §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii să se prezinte în o Duminecă sau sărbătoare în biserică din Vima-mare, afirmându-se ca concurenți.

Lăpușul-unguresc, Magyarlăpos, 26 Mai 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al tractului «Cetatea-de-peatră» în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu,
protopop.

Nr. 293/1918 of. prot. (183) 2—3

Concurs repetit

Pentru alegerea de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa III Înău (Ünőmező) din protopresbiteratul Cetății-de-peatră, lângă neputinciosul paroh Petru Vaida, se publică concurs repetit cu termen de 45 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele capelanului sânt jumătate din toate venitele parohiei, satorite în coala B. de congruă.

Concurenții să-și înainteze rugărilor provăzute cu documentele necesare în termenul fixat oficiului protopresbiterat ort. rom. al Cetății-de-peatră în Magyarlăpos și pe lângă observarea restricțiilor normelor din vigoare să se prezinte în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică din Înău, spre a cânta, predica, eventual a și servi la sf. liturgie și a face cunoștință cu poporul.

Magyarlăpos — Lăpușul-unguresc, la 17/30 Mai 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al tractului Cetatea-de-peatră în conțelegere cu comitetul parohial din Înău.

Andrei Ludu,
protopop.

Nr. 297/1918 (177) 3—3

Concurs repetit

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. III Panc cu filia Săliște, din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Petițiunile de concurs, instruite cu documentele prescise, să se înainteze subsemnatului oficiu protopresbiterat, iar concurenții să se prezinte cu prealabila încunoștințare a subsemnatului în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Dobra, la 18 Iulie 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. român al tractului Dobra, în conțelegere cu comitetul parohial.

Iosif Morariu,
protopresbiter.

Nr. 226/1918

(175) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a Mușin cu fiule Veja și Chibelea, din protopresbiteratul Muraș-Oșorheiului se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor parohiale dela stat și în special satorite în sedința comitetului parohial dela 2/15 Iulie 1918.

Cereri de concurs instruite conform normelor în vigoare se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul deschis, iar concurenții, — cu observarea dispozițiilor regulamentului pentru parohii, — se pot prezenta în vreo Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra.

Reghinul-săsesc, la 12/25 Iulie 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al Muraș-Oșorheiului în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasilie Duma,
protopop, adm. prot.

Nr. 259/1918 (176) 3—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Urisaul-superior, protopresbiteratul Reghinului se publica din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor parohiale dela stat.

Cereri de concurs instruite conform normelor în vigoare se vor înainta la subsemnatul oficiu în termenul deschis, iar concurenții, — cu observarea dispozițiilor regulamentului pentru parohii, — se pot prezenta la biserică în vreo Duminecă ori sărbătoare spre a se face cunoscuți alegătorilor cântând, cuvântând, eventual celebrând.

Reghinul-săsesc, 12/25 Iulie 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al Reghinului în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasilie Duma,
protopop.

Editura W. Krafft în Sibiu.

„Enciclopedia Română“

publicată din însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“

de

Dr. C. Diaconovich.

Acest dicționar enciclopedic urmărește scopul de a populariza științele și artele, de a lăsa cunoștințele folositoare în sinul poporului român și în deosebi de a oferi o icoană cât mai fidelă a întreg trecutului și a tuturor stărilor actuale ale românilor.

„Enciclopedia română“ a fost publicată cu concursul a peste 200 autori, între cari numeroși membri ai Academiei Române, profesori dela universitățile din București, Iași, Viena, Lipsa, Praga și S. Petersburg, și mulți alți distinși scriitori români din toate ramurile științelor și artelor; ea cuprinde în 3 volume mari 37,622 articole cu 6 harte confecționate în marele stabiliment Brockhaus din Lipsa, 3 planuri și 167 ilustrațiuni.

„Enciclopedia română“ a fost premiată cu medalia de aur atât în anul 1903 la Expoziția științifică din București, cât și la Expoziția jubilară aranjată în același oraș în anul 1906.

Prețul publicațiunii întregi (în 3 volume broșate) este de 70 coroane. (După terminarea războiului editura va furniza la cerere și scoarțe speciale pentru legarea volumelor.) Nr. 109 3—3

Mașină de treerat

pentru primirea lucrărilor de treerat aici în oraș și la sate. — Înștiințări se fac la ENGBER, Sibiu, Mariagasse Nr. 7.

Copii de școală

se primesc în locuință și mâncare în (181) Sibiu, Strada Ureului Nr. 23. 2—2